

калдерашка от Йоаким Груево заяви: “Ми оня е длъжен да се пази, другият е длъжен да провери. За да оцелее...Тва ми е професията” (ж, 32).

Въпреки очертаната сложна картина, изследването дава възможност да се изведе обща характеристика в статуса на децата. В кърмаческия период те са третираны еднакво – независимо от пола си и са обект на грижа най-вече на майката. При отглеждането им почти не се използва хумана и други изкуствени храни. Като заместител на кърмата най-често служи биберон, пълен с разрежено кисело мляко. Абсорбиращите пеленки за еднократна употреба са познати, но също не се използват често, предимно поради високата им цена. Бе регистриран случай, при който след първата употреба пеленката се разрязва леко в единия край и пълнежът бива заменян с памук, като се запазват само горните непроницаеми слоеве. В кърмаческия период своеобразен подпериод са първите 40 дена. До настъпването им детето фактически се възприема като особено застрашено от злите сили. Поради това съществуват редица традиционни социални практики, имащи за цел да го предпазят.

Втората възраст започва от прохождането на детето и продължава до около 5 годишнината му. Началото се маркира с характерния за България обред на прехода – прощъпулник. Може да се каже, че това е фазата на безгрижното детство. Над детето фактически не се упражнява пряк индивидуален контрол и е оставено да си играе на воля. Властта на майката е преотстъпена в ръцете на най-възрастния индивид от поколението на детето – брат, сестра, братовчед или съседско дете, на което родителите имат доверие. Районът, в който детето си играе, се намира в непосредствена близост до дома му – двор, улица, зелена площ, а често и на самия праг на къщата.

В зависимост от физическите данни на детето, по-рано или по-късно, постепенно то преминава към следващия си статус, в който е натоварено с отговорности: наглеждане на по-малките от него, събиране на гъби, диви плодове, билки и съчки, носене на вода. През това време задачите му са определяни от жена, принадлежаща към някое от възходящите поколения - майка, баба, леля - а целта е “да се научи на уважение към по-възрастните и най-вече на срам” (м, 40).

Около 8-9 годишна възраст трудовата социализация на детето е пълна и то започва да играе нова роля в семейството. Тук вече се наблюдава разпределяне според половоспецифични роли. Момчетата остават в къщи и започват да извършват почти всички домакински функции под надзора на по-възрастна жена от същото или от възходящите поколения. Може да се каже, че това е периодът на моминството. В същото време момчетата минават под опеката на бащите и започват да им помагат в традиционния занаят или временната заетост. Ако такава липсва, проявата на всякаква инициативност, водеща